

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1978

V Praze dne 21. prosince 1978

Číslo 43

~~PŘÍSNĚ TAJNĚ!~~

Výtisk č. * 000455

SMĚRNICE o vyžadování sledování útvary Státní bezpečnosti

(A-oper-IV-1)

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1978

V Praze dne 21. prosince 1978

Číslo 43

Směrnice podle RMV ČSSR č. 15/1978 ~~PRISNĚ TAJNĚ!~~

Směrnice o vyžadování sledování útvarů Státní bezpečnosti (A-oper-IV-1)

V zájmu jednotného postupu při vyžadování a používání sledování rozvědnými a kontrarozvědnými útvary Státní bezpečnosti na území Československé socialistické republiky

v y d á v á m

v příloze tohoto rozkazu směrnice o vyžadování sledování útvarů Státní bezpečnosti (A-oper-IV-1) a

I. u k l á d á m

- všem náčelníkům rozvědných a kontrarozvědných útvarů složky Státní bezpečnosti** zajistit do tří měsíců od účinnosti tohoto rozkazu proškolení směrnic se všemi pracovníky rozvědných a kontrarozvědných útvarů a zabezpečit, aby zásady uvedené ve směrnicih byly v praktické činnosti důsledně dodržovány;
- náměstků ministra vnitra genmjr. Karlu Kropáčkovi** zajistit realizaci směrnic v práci pracovníků zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic a útvarů vojenské kontrarozvědky.

II. z r u š u j i

RMV ČSSR č. 29/1972 a jím vydaný služební předpis A-oper-IV-1.

III. Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 1. března 1979.

Čj. SI-00160/02-1978

Ministr vnitra:

doc. PhDr. Jaromír OBZINA, CSc., v. r.

O z n á m e n í

náčelníka právního odboru sekretariátu FMV

Vysvětlivka k čl. 44 písm. a/ bod 3 směrnic pro činnost pracovníků kontrarozvědky (A-oper-I-1) vydaných RMV ČSSR č. 2/1978 má správně znít takto:

„5. Kontrarozvědné správy zahrnuté mezi výkonné útvary federálního ministerstva vnitra (kupříkladu II., III., X. správa apod.) s výjimkou správy VKR“.

SM/P-0075/1978

Náčelník právního odboru
sekretariátu FMV:

plk. JUDr. Josef KŘIVÁNEK v. r.

Obdrží:

M, N, a útvary FMV,
kterým byl zaslán
RMV ČSSR č. 2/1978

Z á z n a m

S rozkazem a s oznámením náčelníka právního odboru sekretariátu FMV byli seznámeni (dne - kým):

Opatření učiněná k provedení rozkazu:

Kontrolou pověřen:

Datum: Podpis náčelníka:

archiv
bezpečnostních
složek

Směrnice
o vyžadování sledování útvary Státní bezpečnosti

(A-oper-IV-1)

Základní ustanovení

Čl. 4

Čl. 1

Tyto směrnice upravují zásady pro vyžadování a používání sledování na území Československé socialistické republiky rozvědnými a kontrarozvědnými útvary Státní bezpečnosti, vojenské kontrarozvědky a zpravodajské služby hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic (dále jen „kontrarozvědné útvary“).

Čl. 2

Sledování jako prostředek rozvědné a kontrarozvědné práce se používá zejména k odhalování, dokumentaci, předcházení a zabránění závažné nepřátelské trestné činnosti, prováděné agenturami nepřátelských rozvědek, rozvědky a nepřátelskými osobami na území Československé socialistické republiky, a v individuálních případech při vyhledávací činnosti v rámci rychlého rozpracování kategorizovaných cizinců z kapitalistických a rozvojových zemí (dále jen „cizinec“), kteří vzhledem ke svým zájmům a činnosti jsou předmětem zájmu Státní bezpečnosti.

Čl. 3

(1) Sledování provádí správa sledování, odbor sledování XII. správy a odbory sledování správ Státní bezpečnosti krajských správ Sboru národní bezpečnosti (dále jen „útvary sledování“). Ve své činnosti se řídí zákony, rozkazy ministra vnitra Československé socialistické republiky, jeho náměstků a ostatními resortními předpisy upravujícími součinnost a výkon služby na úseku sledování.

(2) Úspěšné plnění sledování je závislé na přípravě sledovací akce. Příprava začíná u kontrarozvědného útvaru posouzením účelnosti a stanovením konkrétního úkolu sledování. Pokračuje projednáváním s náčelníkem útvaru sledování a důsledným organizačním zajištěním v průběhu sledování. Sledování probíhá za vzájemné informovanosti mezi útvarem sledování a kontrarozvědným útvarem.

Útvary sledování plní tyto základní úkoly:

- a/ odhalování, dokumentování, předcházení a zabraňování trestné činnosti:
 1. kádrových rozvědků legalizovaných na rozpracovaných zastupitelských úřadech a u zahraničních firem a společností,
 2. osob podezřelých z provádění protistátní trestné činnosti,
 3. v objektech nebo prostorech, kde se předpokládá rozvědná či jiná protistátní trestná činnost (schůzky, vojenské prostory, konspirační byty, mrtvé schránky a podobně);
- b/ zajišťování plnění důležitých kontrarozvědných úkolů (nasazování zpravodajské techniky, prověrka agentury při plnění závažných státobezpečnostních úkolů a podobně);
- c/ provádění odborné praktické přípravy specialistů, pracovníků rezidentur a agentury pro rozvědné a kontrarozvědné správy¹⁾ a Zpravodajskou správu Generálního štábu Československé lidové armády (dále jen „ZS GŠ“), kteří mají pracovat na území protivníka.

Čl. 5

(1) Sledování se provádí zásadně skrytě.

(2) Otevřené sledování osob se provádí ve výjimečných případech, zejména:

- a/ jako reciproční opatření;
- b/ k zamezení a předcházení zpravodajské činnosti především vojenských přidělců rozpracovaných zastupitelských úřadů, nelze-li použít vhodnější prostředky;
- c/ k zamezení a předcházení trestné činnosti vysoké společenské nebezpečnosti, jestliže jinými opatřeními jí nelze včas předejít nebo zabránit.

¹⁾ Za rozvědné a kontrarozvědné správy se považuje I., II., III., X., XI., XII. správa a ZS HSPSOSH.

ČÁST PRVÁ

Vyžadování sledování

Čl. 6

Sledování vyžadují kontrarozvědčné útvary a vycházejí přitom:

- a/ z charakteru osoby, která má být sledována;
- b/ z charakteru trestné činnosti sledované osoby;
- c/ z cíle, kterého má být sledováním dosaženo; cíl musí být formulován jasně, jednoznačně a časově ohraničen;
- d/ z charakteru místa, kde má být sledování prováděno (město, vesnice a podobně).

Čl. 7

Přípravu sledovací akce projednává kontrarozvědčný útvar s příslušným útvarem sledování v dostatečném časovém předstihu tak, aby bylo možno zajistit dostatek sil, prostředků a stanovení organizačního postupu sledování zejména tehdy, má-li sledovaná osoba znalosti o kontrarozvědčné činnosti Sboru národní bezpečnosti (dále jen „SNB“).

Čl. 8

[¹] Kontrarozvědčný útvar předkládá útvaru sledování návrh na sledování (tiskopis MV č. skl. 880) schválený příslušným funkcionářem nejméně tři dny před zahájením sledování. Výjimku z této lhůty, zejména v nebezpečí z prodlení, povoluje funkcionář se schvalovací pravomocí po dohodě s náčelníkem útvaru sledování.

[²] Schválený návrh na sledování (dále jen „návrh“) na jednorázové sledovací akce, zpravidla vyžadovaný na cizince a československé občany, platí pouze do doby splnění požadovaných úkolů. Při opakovaném sledování se předkládá nový návrh.

[³] Schválený návrh na:

- a/ zaměstnance vybraných zastupitelských úřadů,
- b/ žurnalisty a pracovníky hromadných sdělovacích prostředků vybraných států,
- c/ zástupce vybraných firem, společností leteckých reprezentací na území Československé socialistické republiky

je platný po dobu jejich akreditace v Československé socialistické republice.

Čl. 9

Návrh schválený v rámci odborné praktické přípravy platí po celý kalendářní rok.

Čl. 10

Dlouhodobá sledovací akce podle čl. 8 odst. 3 je určována po vzájemné dohodě schvalujícího funkcionáře kontrarozvědčného útvaru s náčelníkem útvaru sledování, který toto rozhodnutí vyznačí na návrhu.

Čl. 11

Kontrarozvědčný útvar uvádí v návrhu odpovědného pracovníka (dále jen „kontrarozvědčný pracovník“), který je povinen při poznávání sledovaného spolupracovat s útvarem sledování. Pokud ke sledování nepředává tuto osobu přímo, přikládá k návrhu její věrohodnou fotografii, popřípadě její popis a jiné dokumenty (např. seznam styků a adres, fotografie předpokládaných styků a podobně) potřebné k úspěšnému provedení sledovací akce.

Čl. 12

Pokud je sledování schváleno ministrem vnitra Československé socialistické republiky nebo jeho náměstkem již v jiném dokumentu, předkládá kontrarozvědčný útvar návrh přímo útvaru sledování a uvede v něm, kým bylo sledování schváleno a číslo jednacích příslušného dokumentu.

ČÁST DRUHÁ

Pravomoc při schvalování sledování

Čl. 13

Návrhy na sledování schvalují:

- a/ ministr vnitra Československé socialistické republiky:
 1. u příslušníků SNB zařazených u složky Státní bezpečnosti a ostatních útvarů federálního ministerstva vnitra,
 2. v případech, které si vyhradil k rozhodnutí;
- b/ náměstci ministra vnitra Československé socialistické republiky:
 1. u velvyslanců a vyslanců z nesocialistických zemí,

2. v případech otevřeného sledování v Československé socialistické republice;

c/ náčelníci:

1. I., II., III., X., XI., XII. správy,
2. krajských správ SNB,
3. správy vojenské kontrarozvědky západního vojenského okruhu a samostatných odborů vojenské kontrarozvědky,
4. odborů zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic,
5. hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic, jeho zástupce a zástupci velitelů brigád Pohraniční stráže pro zpravodajskou činnost,

pokud návrh nespadá do schvalovací pravomoci podle písm. a/ nebo b/.

Čl. 14

Jestliže kapacita útvaru sledování dovoluje zahájit sledování jen na úkor některé z prováděných sledovacích akcí, má právo zrušit prováděnou akci jen funkcionář, který ji schválil, nebo funkcionář jemu nadřízený.

Čl. 15

(1) Funkcionář útvaru sledování bezprostředně řídící sledovací skupinu má právo přerušit sledování:

- a/ hrozí-li bezprostřední nebezpečí odhalení sledování;
- b/ zdržuje-li se sledovaná osoba v takových místech, kde nejsou předpoklady zajistit její konspirativní sledování (pustá místa, nepřehledný terén a podobně);
- c/ po vyčerpání operativních možností a po několikerých bezúspěšně opakovaných pokusech zachytit osobu ke sledování v označeném prostoru.

(2) Před rozhodnutím podle odstavce 1 se však musí vyčerpat všechny možnosti úspěšného splnění úkolů daných při vyžadování sledování.

Čl. 16

Funkcionář útvaru sledování řídící sledovací skupinu neprodleně informuje o přerušení sledování z důvodů uvedených v čl. 15 svého nadřízeného náčelníka, který vyrozumí příslušného kontrarozvědného pracovníka.

Čl. 17

V přerušném sledování lze pokračovat teprve po řádném zhodnocení situace a po přijetí potřebných organizačních opatření.

Čl. 18

Hrozí-li odhalení sledování a kontrarozvědný pracovník trvá na jeho dalším provádění i za cenu dekonspirace, je povinen sdělit písemně rozhodnutí schválené funkcionářem, který návrh schválil, náčelníku útvaru sledování. V rozhodnutí musí být uvedeno, že vyžadující útvar byl upozorněn na nebezpečí dekonspirace sledovací akce.

Čl. 19

(1) Opustí-li sledovaná osoba území, na kterém útvar sledování působí, a kontrarozvědný útvar trvá na pokračování sledování, přebírá místně příslušný útvar sledování sledovací akci na základě dohody příslušných kontrarozvědných útvarů. Příslušný kontrarozvědný útvar pak postupuje podle čl. 8 odst. 1 a 2.

(2) V případě, že přebírající sledovací útvar nemá pro převzetí sledování dostatek sil a prostředků, dohodnou příslušní náčelníci kontrarozvědných útvarů mezi sebou, zda bude sledování převzato na úkor jiné sledovací akce nebo poskytnuta výpomoc z důvodů místní znalosti, a nebo zda bude ve sledování pokračováno.

(3) Na osoby sledované mimo obvod kontrarozvědného útvaru zasílají útvary sledování, které sledování provádějí, kopii zprávy útvaru sledování v místě jeho sledování (rozpracování).

Čl. 20

Náčelníci kontrarozvědných útvarů Státní bezpečnosti společně s náčelníky útvarů sledování jsou povinni koordinovat návrhy tak, aby nedocházelo k nežádoucím změnám nebo jiným rušivým jevům ve sledování.

ČÁST TŘETÍ

Odpovědnost za nasazení a provádění sledování

Čl. 21

Funkcionář, který schválil návrh, je odpovědný za správné, účelné a cílevědomé nasazení sledování.

Čl. 22

Náčelníci kontrarozvědných odborů (oddělení) jsou povinni v zájmu dosažení stanoveného cíle sledování projednat po schválení návrhu podrobnosti sledovací akce s příslušným náčelníkem odboru sledování. Příslušný kontrarozvědný pracovník musí být v průběhu sledování telefonicky k dosažení na dohodnuté lince, aby mohl operativně reagovat na důležité poznatky zjištěné sledováním. V jeho nepřítomnosti musí být určen zástupce, který je o sledovací akci plně informován a může činit odpovědná rozhodnutí. Určený zástupce musí být uveden v návrhu a o jeho případné změně musí být okamžitě informován útvar sledování.

Čl. 23

Náčelník útvaru sledování odpovídá za přípravu, organizaci, použití prostředků a metod práce při sledování.

Čl. 24

[¹] Útvar sledování zpracovává zprávu o výsledku sledování. Kontrarozvědnému pracovníku ji zasílá do tří dnů po provedení sledovací akce a v nebezpečí z prodlení ihned.

[²] Kontrarozvědný pracovník může v průběhu sledování požadovat od útvaru sledování ústní informaci a bližší vysvětlení popisovaného jevu nebo osobní účast při prováděných rekonstrukcích.

[³] Pro potřeby dokumentace a z jiné závažné operativní potřeby může kontrarozvědný pracovník vyžadovat písemné doplnění poznatků ze sledování.

Čl. 25

V případech náznaku dekonspirace sledovací akce, nedostatků při sledování a podobně je kontrarozvědný pracovník povinen předat útvaru sledování písemnou zprávu.